

НАСЕЛЕНИЕ ПО ВЪЗРАСТ

Възрастово-половата структура на населението е резултат от демографските процеси в миналото и оказва влияние на бъдещото изменение на населението - общо и на отделните негови подсъвкупности.

Разпределението на населението по възраст към 1.03.2001 г. показва, че във възрастовата структура на населението са настъпили съществени промени. Най-общо те се изразяват в намаляване относителния дял на младото и увеличаване дела на възрастното население. Така дялът на младите поколения (под 20 г.) от 51.1% през 1900 г. намалява на 37.8% през 1946, на 28.3% през 1985 и на 21.8% през 2001 г. (табл. 2). Дялът на старите възрастови групи (на 60 и повече години) се увеличава, и то с по-бърз темп - от 8.4% в края на 1900 г. на 9.6% през 1946 г., на 20.5% през 1992 г. и достига 22.5% в началото на XXI век.

Нещо повече, въпреки общото намаление на населението броят на лицата над 60-годишна възраст нараства, и то чувствително. В сравнение с 1992 г. населението на 60 и повече години се е увеличило с 51 хиляди души, или с 2.9%, а в сравнение с 1985 г. - с над 200 хиляди души, или с 12.7%.

Тези промени във възрастовата структура водят до значително остаряване на населението. Сега всяко 4-5 лице в България е на възраст 60 и повече години. Стареенето на населението е не само откъм "върха", но и откъм "основата" на възрастовата пирамида - намалява абсолютно и относително населението под 20-годишна възраст.

При разглеждането на възрастовата структура на населението от двата пола се установява, че относителният дял на жените на 60 и повече години е по-голям от този на мъжете, което може да се обясни със значително по-високата смъртност сред мъжете (фиг. 1). Покачване на смъртността през последните години има и сред мъжете, и сред жените, но смъртността сред мъжете през 2000 г. (15.5 на хиляда) продължава да бъде по-висока от тази сред жените (12.8 на хиляда). При мъжете средната продължителност на живота за периода 1998 - 2000 г. е 68.2 години и е със 7 години по-малка от тази на жените (75.3 г.).

Въпреки по-големия брой на живородените момчета от живородените момичета, вследствие на посочената смъртност сред мъжете броят на лицата от двата пола се изравнява във възрастовата група 40-44 г., след което броят на жените става все по-голям от броя на мъжете. Така показателят "брой жени на 1000 мъже" е 947 сред децата на възраст 0-9 г., 980 сред 30-39-годишните и 1701 сред лицата на 80 и повече години.

Силният процес на урбанизация на населението вследствие на миграционните процеси през последните десетилетия доведе до много големи различия във възрастовата структура на градското и селското население (фиг. 2). Миграцията на селското население към градовете, сред което преобладава младото население, доведе до силно увеличаване